

DE UITRUSTING VAN JOB SCHOLTZE

"EEN STEADICAM IS NOG STEEDS HET BESTE"

In onze serie 'De uitrusting van' vertelt een professional over het vak en het materiaal waarmee hij of zij werkt. De beurt is aan Job Scholtze, steadicam operator en (mede-) eigenaar van The Crew. "Ik ben echt één met mijn steadicam."

Tekst: Hugo Rikken

Job Scholtze (54) komt uit een echt televisiegezin. Vader Scholtze had een facilitair bedrijf, Studio SAS, dat montage en videoproducties deed voor onder andere de TROS. Als jongen van veertien jaar oud begon Job met monteren voor bijvoorbeeld 'TROS Aktua' en ook zijn moeder en broer werkten in het bedrijf. "Ik ben er dus echt mee opgegroeid. Ik weet eigenlijk niet anders", vertelt Scholtze nu. "Ook aan tafel werd natuurlijk alleen maar over dit vak gesproken, dat ging dag en nacht door." Scholtze is met een recht een autodidact te noemen, een opleiding voor camerawerk heeft hij nooit gevolgd. Tot zijn negentiende werkte hij in het bedrijf van zijn vader, waarna hij vertrok naar Video Associates (later BV De Jongens, toen Team Facilities en nu NEP). Daar werd hij als cameraman ingezet bij het programma 'Dierenmanieren'. "Ik had een ongelooflijke goede klik met Martin Gaus en heb ontzettend veel met hem gewerkt. Eerst in Nederland en daarna met 'Dierenmanieren op reis' ook in het buitenland. Met die man heb ik bijna tien jaar lang de hele wereld over gereisd. Ik heb daardoor zelfs ook mijn vrouw leren kennen, die deed het geluid."

UITDAGING

Op zoek naar een uitdaging, zag hij een keer iemand met een steadicam. Dat wilde hij ook. Zijn eerste steadicam vond hij tweedehands. Er mee leren werken was een behoorlijke leercurve. Bij 'TROS Muziekfeest' heeft hij heel veel vliegreuen kunnen maken. Scholtze's ambities gingen verder dan het

dienstverband bij een facilitair bedrijf hem bood. Daarom besloot hij te gaan freelancen. Hij kreeg het aanbod om het programma 'The X Factor' te gaan doen, maar hoorde dat de regisseur Marc Pos eigenlijk helemaal geen steadicam wilde. Pos had het idee dat alle andere camera's rekening zouden moeten houden met een steadicam operator die overal door het beeld loopt. "Toen heb ik hem gebeld", vertelt Scholtze. "Ik gaf aan heel graag een kans te willen. Ik stelde voor om af te spreken dat ik één keer mee zou doen en hij daarna zijn conclusies zou mogen trekken. Dat vond hij een goede deal. Toen heb ik de eerste aflevering gedaan en belde Marc me daarna op. Hij was helemaal om en ik mocht alle afleveringen gaan doen. Dat was het begin van mijn zakelijke carrière. Toen nam het echt een vlucht."

THE CREW

"We hebben echt hele doidwaze dingen gemaakt met elkaar en we gingen steeds een stapje verder", vertelt Scholtze over zijn samenwerking met Marc Pos. "Met hem heb ik toentertijd een heel seizoen 'Op zoek naar' gedaan en daar hadden we gewoon nul middelen, maar we maakten de meest fantastische programma's. Een nummer in één shot. Dat was echt te gek. Daarna begon ik bij 'The Voice' en dat heb ik dertien jaar gedaan." Inmiddels is Scholtze mede-eigenaar van facilitair bedrijf The Crew. Samen met Ivo Borkus, zijn toenmalige focuspuller, zijn ze begonnen. Er werken dertig vakmensen, die ENG en meercamera doen. Ze hebben regiewagens, cranes, >

(natuurlijk) steadicams en verder alles wat nodig is om grote producties aan te kunnen. Scholtze leidt ook jonge mensen op om met steadicam te werken. Zijn zoon van zestien is ook geïnteresseerd, dus opvolging is gegarandeerd.

ÉÉN MET HET APPARAAT

Voor Scholtze blijft camerawerk met een steadicam veel mooier dan wat er tegenwoordig met gimbals kan. "Als je kijkt hoe een Ronin om iemand heen loopt, dat is heel vierkant, heel elektronisch. En een steadicam blijft gewoon een mechanisch apparaat dat heel flexibel is en waar ongelofelijk veel mee kan. Je bent één met dat apparaat, alsof je ermee danst. Het hangt zo aan mijn lijf dat hij volgt als ik een beetje een kant op leun. Het is veel ronder, zachter en mooier dan een elektronisch ding, zoals een Ronin. De kijker zal niet altijd kunnen zeggen wat met de gimbal is gedaan of met een steadicam, maar de ervaring van zo'n shot is anders. Ik blijf het gewoon nog steeds de allermooiste manier van cameravoering vinden. Na zoveel jaar ben ik er nog altijd niet op uitgekeken."

Natuurlijk is het zo dat gimbals het toegankelijker maken voor mensen om een gestabiliseerd shot te draaien. "Maar ik

zie mezelf daarmee niet in een liveshow om iemand heen rennen en dan ook nog inzoomen", reageert Scholtze. "Daar heb je gewoon meer stevigheid voor nodig. Gimbals zijn weer voor andere dingen, je loopt er snel mee door een huis heen, maar voor een film of een liveshow is een steadicam nog steeds gewoon het beste."

DE STEADICAM

Scholtze laat de verschillende onderdelen van zijn steadicam zien: een harnas, dat speciaal voor hem op maat is gemaakt. De arm, die al vier kilo weegt, is volledig mechanisch en bestaat uit metalen onderdelen die soepel in elkaar scharnieren. Dat zorgt ervoor dat voetstappen worden geneutraliseerd. Vest en arm zijn van GPI Pro, het merk waarmee bijna elke Hollywoodfilm gemaakt wordt. De steadicam zelf is van MK-V. De top stage van Betz, daar klik je de camera op. De monitor is van Transvideo en de draadloze focus van Teradek. De elektronica is custom made voor hem gemaakt. "Ik heb de steadicam gebouwd van allerlei componenten waarvan ik weet dat ik ze het beste en fijnste vind. Alsof je een BMW-motor in een Skoda-koets stopt en er de wielen van een Renault onder plaatst. En echt, zo'n Pro

arm, daar koop je een auto voor. Dat zijn serieuze bedragen. Maar goed, die heb ik ook al bijna vijftien jaar en draag ik dagelijks mee. En als 'ie smerig is dan gooi ik 'm in bad en spuit ik hem af, bij wijze van. Het is echt een werkpaard. Dat ding kan echt het Omroepmuseum in straks. 'Eurovision Songcontest', 'The Passion', al die talentenjachten. Elk televisieprogramma waar een steadicam bij was, daar stond ik."

ZWAAR

"Vroeger hadden we gyro. Twee van die bollen. Het duurde heel lang voordat die op toeren was, maar die hielp je dan als het heel hard waaide", zo herinnert Scholtze zich hoe het voorheen ging. "Of we deden het met Antlers. Dat was gewoon een stang met twee gewichtjes en dat zette je bovenop je camera om de boel recht te houden. Allemaal toevoegingen die het zwaar maken. De steadicam is nog steeds zwaar trouwens. Er zitten nu grote zenders op en soms een lamp. Alles bij elkaar moet je toch wel denken aan 25 kilo." Tegenwoordig hebben de elektronische hulpmiddelen ook hun weg gevonden naar de steadicam. Een Wave en een Volt zijn bijvoorbeeld elektronische toevoegingen die het werk wat makkelijker maken.

TIJD

“De eerste keer dat je hem omdoet ben je echt hevig onder de indruk van het gewicht en denk je dat het nooit gaat lukken”, vertelt Scholtze. “Heel veel mensen vinden het stoer om te doen. Dat snap ik, het ziet er vrij stoer uit allemaal. Je moet ook een beetje gek zijn om dit te willen. Er zijn er ook heel veel - en daar heb ik echt een broertje dood aan - die denken dat ze een heel eind op weg zijn als ze van die handschoentjes aandoen met open vingers en een haarband om doen. Of ze hebben een halve cursus gedaan en rennen vervolgens naar Vistaprint om een visitekaartje te halen waar ‘steadicam operator’ op staat. En dan vaak ook nog met een Griekse Y geschreven. Ga eerst eens een goede cameraman worden en ga daarna je specialiseren. En ga er vooral ook heel veel tijd instoppen, ook om er alles over te lezen en leren.”

En als je dan weet hoe je dat ding moet bedienen, dan ben je er nog niet, weet Scholtze: “Want een meer camera live-show is gewoon heel pittig. Je staat met zeven, acht, negen camera’s op een podium, waar rook is, waar dingen om je heen gebeuren, waar dansers zijn. Licht, schaduw die je er af moet zoomen, heel veel factoren die op je afkomen, oortjes in. En dan heb je een assistent die tegen je praat en een regisseur die van alles aftelt. Het is ontzettend veel en je moet er gewoon echt de tijd voor nemen om dat goed te

Foto: Sander Mulkens

kunnen. Ik geloof dat er te makkelijk over wordt gedacht. Iedereen wil altijd alles heel snel in deze nieuwe generatie en na een jaar beginnen ze zich al te vervelen. Ik heb er jaren over gedaan om de beste te worden.”

FILMS

Scholtze werkt als steadicam operator ook voor diverse films: ‘De Oost’, ‘Nova Zembla’, ‘Bro’s Before Ho’s’, ‘New Kids’. Voor de film ‘Alles is Liefde’ wordt hij met steadicam en al op een kraan voor de deur van een kledingwinkel in Amsterdam gezet. Daar stapt hij af en loopt in een vloeiende beweging met de acteurs mee naar binnen, door smalle gangen, tussen de kledingrekken door, de trap op. De 3,5

minuten durende openingsscène is een kunststukje waar hij trots op is.

DAVID GRIFHORST

Met regisseur David Grifhorst heeft Scholtze een bijzondere werkrelatie. Samen maakten ze o.a. alle dertien edities van ‘The Passion’ en ‘Scrooge’. “David is echt een fantastische regisseur, die enorm goed weet hoe de steadicam gebruikt kan worden. Hij verbindt er alles mee, gebruikt de steadicam als basis en dat vult hij in met andere camera’s. Vaak geeft hij me dan ook nog een free run, dus dan doen de andere camera’s niet mee en laat ‘ie mij helemaal mijn ding doen. Ik werk graag op mijn gevoel, dus ik vind het heel vervelend als iemand op de keukentafel al bedenkt wat ik moet doen. Ik vind het heel fijn als ik daar zelf een invloed op heb. David weet dat heel goed.”

Uiteraard worden moeilijke scènes gerepeteerd, maar Scholtze houdt altijd een slag om de arm. “Ik werk veel met focus puller Feline Pothuizen en die weet gewoon: ‘ik moet hem in de gaten houden, want hij gaat zomaar iets doen wat we niet gerepeteerd hebben’. Dat is gewoon omdat mijn gevoel dat op dat moment ingeeft en ik daar iets in zie. Dat pakt vaak goed uit, maar bij een live show kan dat natuurlijk niet. Bij het Songfestival zijn het andere landen die bedenken wat zij met de steadicam willen. Daar heb je je aan te houden. En soms heb je gescripte programma’s, zoals The Masked Singer, daarbij is ook alles van tevoren bedacht.” ➤

Foto: Sander Mulkens

mc² 36

mc² 56

mc² 96

NEW mc² 36xp

mc² Series

THE GLOBAL STANDARD IN
IP AUDIO PRODUCTION
NATIVELY IMMERSIVE

Watch the video:

Immersive Live Streaming from Tomorrowland, with Love.

Foto: Nathan Reinds

SONGFESTIVAL

In 2021 organiseerde Nederland het Eurovisie Songfestival in Rotterdam. Scholtze was een van de twee steadicam operators bij dit evenement. De voorbereidingen waren zeer intensief, want 38 verschillende landen betekent ook 38 verschillende regisseurs met allemaal eigen wensen. Die sturen dan een voorbeeldfilmpje naar de regisseur in Nederland, Marnix Kaart. Die vertaalt het in de cameraopstellingen die er in Rotterdam zijn. Die zet hij in cue-pilot, een systeem dat elke operator op zijn of haar camera heeft en waar alle shots in volgorde gecued worden. "Er wordt geschakeld door een computer, dus je moet exact doen wat je gerepeteerd hebt", vertelt Scholtze. "Als je te laat bent, wordt het gewoon geschakeld. Als je te vroeg bent ook trouwens. Op de cue pilot zie je alle shots staan die je moet maken en die telt af hoe lang het nog duurt voordat je je shot moet maken. Dan moet je ook nog op papiertje kijken wat dat shot ook alweer was. Hoe moet je eromheen? Of zijn er dansers tussen waar je rekening mee moet houden? En dan moet je op het juiste moment gaan staan, op het juiste moment dat shot gaan maken en dan rennen voor je leven

om daar weer uit te komen. Want dan komen er weer allerlei andere shots waar je dan niet in te zien moet zijn."

INGEDRILD

"'s Ochtends zit je in een soort schoolbanken en gaat Marnix uitleggen wat we gaan doen en wat eventuele aanpassingen per camera zijn", vertelt hij verder. "Iedereen is continu bezig zijn of haar cue pilot

begrijpelijk te vertalen. Je hebt immers zeer weinig tijd om tijdens de opnamen te lezen. Voor de repetitie gebruiken we stand ins. Elk land krijgt twintig minuten. 's Avonds bekijken we de opnamen en dan gaat het naar een tweede regisseur die gaat praten met de mensen van het desbetreffende land. Die kunnen dan aangeven wat ze anders willen zien." Al die punten worden opgeschreven en dat komt bij Marnix terecht. Die verwerkt het weer in cue pilot. Scholtze: "Dan komen wij weer 's ochtends in de schoolbanken en krijgen te horen wat er veranderd is. Na het repeteren met stand-ins komen dan de artiesten en krijg je twintig minuten per artiest. Dan wordt er met alles erop en eraan twee of drie keer gerepeteerd. Dat wordt 's avonds dan weer besproken met het team van de artiest en dan mogen ze weer een hele lijst wijzigingen doorgeven. En zo gaat het eigenlijk drie weken door, tot aan de uiteindelijke live shows. Dus ja, het is ongelooflijk veel. Het gaat op de tiende van een seconde nauwkeurig. Maar het is er zo ingedrild dat als je dat nummer nu zou starten, ik nog steeds precies weet wat ik moet doen." <

